

denne Anskuelse, saa vil jeg tillade mig at henvise til, hvad der er sagt i Betænkningen. Der vil findes anført Grunde, som jeg ikke nu behøver at gentage, da enhver kan læse sig til dem. Men jeg ønsker dog dertil at føje endnu et Par Bemærkninger og navnlig om, at der paa Udvalgets Foranledning i Fjor blev tilvejebragt en Del statistiske Oplysninger om, til hvilke Priser Konge- og Kirketiender her i Landet ere solgte i de sidste halvt Hundrede Aar. Disse Oplysninger bleve statistisk bearbejdede, og Resultatet findes vedhæftet Betænkningen fra forrige Samling, hvor ærede Medlemmer, der have Interesse for Sagen, kunne se det efter. Oplysningerne vare nu vel ikke saa fuldstændige, som man kunde have ønsket, navnlig af den Grund, at der i mangfoldige Tilfælde var sket Salg af Konge- og Kirketiende uden særskilt Angivelse af Prisen, eller i Forbindelse med Salg af fast Ejendom. Det har altsaa ingenlunde altid kunnet konstateres, hvad Tienden har kostet, naar den er gaaet over fra den ene Mand til den anden, men der er en hel Del Tilfælde, hvor man har kunnet gøre det, og det Resultat, som kan uddrages af disse Tilfælde, er da det, at Gennemsnitsprisen for Kongetienden har været 20 Gange dens aarlige Beløb, det er den Gennemsnitspris, til hvilken den er købt. Men naar *det* fremgaar af Statistikken, forekommer det mig, at det ingenlunde er urimeligt at paastaa, at Tiendejerne ved at faa 23 Gange Tiendens Beløb minus Skattens kapitaliserede Værdi, altsaa i det hele $21\frac{1}{2}$ a 22 Gange Tienden, opnaa et rundelig Vederlag for den. Hermed staaer det noget i Forbindelse, naar jeg før ytrede Tvivl om, hvorvidt man om denne Lov kan sige, at den giver en Gave alene til Tiendeyderne, eller om man ikke ligesaa vel kan sige, at den yder en Gave til Tiendejerne.

Imidlertid hele Planen om at indrette sig paa den Maade, jeg her har omtalt, vandt ikke Flertallets Tilslutning. Flertallet havde nu en Gang sat sig i Hovedet, at de Tal, som fandtes i Lovforslaget, dem skulde man holde sig til, dem maatte man ikke forlade. En egentlig Diskussion derom har det ikke været muligt at faa i Gang; jeg har ikke hørt nogen Modgrunde fremførte over for de Grunde, jeg har nævnt i Betænkningen og i Udvalget, man har villet det saaledes, og det maa jo Flertallet om. Men Tanken om i alt Fald at benytte den Del af Forslaget fra i Fjor, som bestod i at optage et Statslaan, har man dog ikke saadan kunnet

kvæle; den har man ikke helt og holdent kunnet tage Livet af; man har maattet erkende, at det at lade Udlandet betale mellem 9—10 Millioner Kr. som Bidrag til Danmarks Tiendeafløsning, det var en Ide, som det nok var værd at indlade sig nærmere paa. Men uheldigvis har man forkvaklet den saaledes, at der ikke kommer noget ud af den, og at Staten hverken nu eller i Fremtiden kan antages at ville faa nogen Nytte af den. Dette staaer i Forbindelse med, at Lovforslaget, saaledes som det foreligger, gaar ud paa, at Tienden skal afløses efterhaanden. Man inddeler Landet i Kredse, og alt eftersom man i disse Kredse bliver færdig med at afgøre, hvor stor Afløsningssummen skal være, skal Afløsning finde Sted. Saaledes skal der gaas frem fra Aar til Aar. Dette medfører imidlertid, at det vil være adskillige Aar, inden man bliver færdig, og Konsekvensen deraf maa atter være den, at nogle ville komme senere med end andre. I visse Egne af Landet, nemlig i dem, som ikke ere heldige ved Lodtrækningen — der skal nemlig trækkes Lod om, hvem der skal komme først — vil man komme til at betale Tiende i flere Aar længere end i andre. Hele dette System af Regler fandt Udvalget uheldigt, man mente, at der her var noget, som burde afhjælpes. Men det kunde ogsaa meget godt være sket efter vort Forslag, nemlig ved at man først regnede det hele ud, og saa lod Afløsningen træde i Kraft f. Eks. fra den 1. Januar 1905, før kunde det vel ikke godt blive. Flertallet er imidlertid gaaet en anden Vej og har udskuddt det hele til 1908. Man siger til Tiendeyderne: Bliv bare ved at betale Tienden som hidtil, det skal I ikke bryde jer om. Vi gøre saa alle Forberedelserne færdige og afløse det hele i 1908, maaske endnu senere. I øvrigt opretholder man efter det tyske Mønster Lovforslagets Bestemmelser om Tiendebank og Tiendebankobligationer, og hvad dertil hører. Men ved Siden deraf indfører man den Regel, som Ordføreren før omtalte, ifølge hvilken Finansministeren skal være myndiget til at optage et Statslaan til Dækning af Afløsningssummen. Det er Ændringsforslag Nr. 16. — Dette Forslag har jeg og mine Meningsfæller modsat os af den Grund, at vi finde det ganske stridende mod al sund konstitutionel Praksis, saaledes 5 Aar i Forvejen at vedtage, at den til en vis senere Tid fungerende Minister skal kunne optage et Laan og have fri Raadighed med Hensyn